త్రికళ

వడ్డాది పాపయ్య.

(1961 యువ దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక నుండి)

జగన్నాథ రథచక్రాలు తిరుగుతున్నాయి. ఊరుత్తరాన జరుగుతున్న తొలి రథయాత్ర. వస్తున్న రథం మీదకు జనం అరటిపళ్ళు విసురుతున్నారు. ఆటవస్తువులూ, హరివిల్లు రంగుల చీనా విసనికర్రలు అమ్మేవాళ్ళు ఎక్కడివాళ్ళక్కడే నిలడ్డారు.

గోడవారగా నిలబడి శివా తలెత్తి పక్క పక్కనే అంటించిన ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం, ద్రౌపదీ మాన సంరక్షణం పోస్టర్లని చూస్తున్నాడు.

అక్కడికి ఒక చిన్నపిల్ల చేరుకుని వెనక్కు చేతలు కట్టుకుని శివా చేతిలోని తైతక్క బొమ్మను చూస్తూ నిల్చుంది. అది ఆడబొమ్మ.

అన్ని బొమ్మలూ అమ్ముడుపోగా శివా దగ్గర ఆ ఒక్క బొమ్మే బిగిలింది. అవి తోలుబొమ్మలాట బొమ్మల్లాంటి చిన్న అట్టబొమ్మలు. వాచీ మార్కు సిగరెట్టు పెట్టెలు కత్తిరించి కీలుముళ్ళు పెట్టి రంగులు దిద్ది పట్టుకుని ఆడించడానికి మధ్యగా వెదురుబద్ద తగిలించిన వాటిని శివా తండ్రి ధర్మయ్య

తయారు చేస్తాడు.

ముందరికి గుండ్రంగా చుట్టిన జటకు కట్టిన నెమలికంఠం రంగు టఫెటా సిల్కు గుడ్డతో బాలకృష్ణ విగ్రహం లాగున్న ఆ పిల్లను చూసి శివా బొమ్మ అందించి "అణాపరక – ఆరుకాన్లు" అన్నాడు. పిల్ల బిక్కముఖం వేసింది.

ఆ పిల్లకంటే శివా కొంచెం పెద్దుంటాడు.

"డబ్బుల్లేవా? ఎలాగ కొంటావు మరి" అన్నాడు.

"మా వూరు కాంచెనకోటకి రావూ?" అన్నది అమ్మాయి.

"ఓహ్హో! మీ వూరొస్తే డబ్బిస్తావన్నమాట. మరి నీ పేరు?"

"బాల...బాలామణి. వేణుగోపాల్సామి గుడిలేదూ పక్కనే మా ఇల్లు. మా తాతయ్య ఎన్నో డబ్బులిస్తాడు" అంది. ఆల్చిప్పల్లాంటి కళ్ళు గుండ్రంగా తిప్పుతూ.

"మీ వూరు రాను" అన్నాడు శివా మూతిబిగించి. బాలబొమ్మ యిచ్చేస్తూంటే తీసుకోకుండా నవ్వుతూ "వొద్దులే, బొమ్మ ఊరికే తీసుకో" అన్నాడు.

బాల తటపటాయించి ఏదో తీసి శివా చేతిలో పెడుతూ "పోనీ ఇది తీసుకో. అత్తయ్య కొనిచ్చిందిలే ఆరు కాణీలే.." అంటూన్నంతలో ఒక పెద్దావిడ వగర్చుకుంటూ "బాలా" అని కేకపెట్టి "హమ్మయ్య నిన్ను వెతుకుతూ చచ్చానే బాలామణీ" అంటూ బాలను బిరబిరా లాక్కుపోయింది.

రథం అవతారాల మందిరానికెదురుగా నిల్చింది. పెద్ద రథం. బల్ల నిచ్చెన ఎక్కి బలభద్ర, సుభద్ర, జగన్నాథుల్ని జనం సేవించుకుంటున్నారు. శివా చేతిలోది చూశాడు. ఎర్రటి ఉంగరం.

"శివా.. నా దగ్గర బొమ్మలుండి పోయాయి" అంటూ ధర్మయ్య వచ్చాడు. అరుగుమీద బొమ్మలు పడేసి, శివా దగ్గరి డబ్బులు లెక్కెడుతూంటే శివా హనుమంతుడి బొమ్మ తీసి ఆడిస్తూ "ఇది ఉండిపోయిందా? హనుమాన్లే కావాలని పిల్లోళ్ళంతా గోలచేశారులే" అని చెబుతూంటే ధర్మయ్య "ఒకబొమ్మవి తక్కువరా అబ్బీ. డబ్బులుచ్చుకోడం మరిచావు" అన్నాడు శివా.

"లేదయ్యా.. ఊరికే యిచ్చా" అన్నాడు.

"ఏంటీ ఊరికే యిచ్చావా? ఎవరికిరా" అన్నాడు ధర్మయ్య.

అదే సమయంలో దర్శనం ముగించు కొని రథం దిగబోతూన్న అత్తతో చేతిలో బొమ్మ అల్లాడుతుండగా అంత ఎత్తున బాల కనిపించింది.

"అదుగో నాన్నా అదో" అంటూ శివా చూపించాడు. ధర్మయ్య చూశాడు. ఆవిడెవరో కాదు, రాజరత్నమ్మ. ఆవిడది అరసవిల్లి. శివాతల్లి ధర్మయ్య భార్య నాగమణికి రసానుగుణ్యంగా 'ముఖారి' రాగాన్ని ఎన్ని రకాలుగా పాడవచ్చునో

నూరిపోసి నేర్పింది. బొమ్మలాటల్లో నాగమణి సీత, సైరంధ్రి, మండోదరి, సుధేష్ణలకి వెనుక పాట పాడేది. మహా మహా వాళ్ళే మెచ్చుకునేవారు. నాగమణి గుర్తుకొచ్చి ధర్మయ్య కళ్ళు నీళ్ళు నిండాయి.

"అదేంటయ్యా అలా చూస్తావు" అన్న శివా మాటకి తెప్పరిల్లాడు. జనం కిటకిటలాడుతున్నారు. చీకటి పడుతోంది.

ఇంటికెళ్ళాక ఆ రాత్రి బాల బొమ్మను మరీ మరీ ఆడించి నిద్దట్లో బొమ్మలాగే ఛెంగు ఛెంగున గాలిలో ఆడినట్లు కలగన్నది.

శివా పదే పదే ఉంగరాన్ని చూసుకుంటూ, నిద్దట్లో బాల – బాలామణి, కాంచెన కోట అని కలవరించాడు.

శ్రీగాకోళానికి వారధి దాటితే ఏటి అవతల మరో రథాయాత్ర, రథోత్సవాల చివరి రోజు. అవతారాలు చాలించి జగన్నాథుడు నిత్యాలయానికి వేం చేస్తున్నాడు. ఆ యాత్తర్లో రాజరత్నం ధర్మయ్యను పిల్చి "అక్కడ యాత్తర్లో పిల్లది బొమ్మకి పైసలివ్వలేదట" అంటూ ఇవ్వబోతుంటే శివా ముందుకొచ్చి "ఈ ఉంగరం యించిందమ్మా" అంటూ జేబులోంచి తీసి యివ్వబోతూంటే ధర్మయ్య నివ్వెరపోయాడు. రాజరత్నమ్మ "అది నీ వ్రేలికే పెట్టుకోరా అబ్బీ" అంది నవ్వుతూ.

"ఎవరమ్మా ఆ చిట్టిది, ఈ యాత్రకి రాలేదేం?" అన్నాడు ధర్మయ్య.

"మా బాబాయి మనవరాలు, ఆటా పాటా అబ్బుతుందని నా దగ్గరుంచారులే. ఆ భడవా బొమ్మతోపాటు గెంతుతూ రమ్మన్నా రాలేదు" అని చెప్పి రాజరత్నమ్మ "ధర్మా! పిల్లవాడికి మాటా, పాటా బాగా నేర్పు. కొడుకు రూపంలో మళ్ళీ నాగమణి బతికొచ్చిందనిపించాలి సుమీ" అన్నది.

ధర్మయ్య నిట్టూర్చి సినీమాలొచ్చేశాయి గదమ్మా. అన్నిటినీ సినిమా మింగేస్తాది. ఇప్పటికే బొమ్మలమ్ముకుంటున్నాం గద" అన్నాడు.

రాజరత్నం ఔనన్నట్లు బదులు చెప్పకుండా "అన్నట్టు మా అరసవిల్లిలో వస్తూన్న కార్తీకంలో తెప్పతిరణాలనాడు బొమ్మలాటకి ఏర్పాటు చేయిస్తాను. అప్పుడు చూస్తాగా నీ కొడుక్కేం నేర్పావో. ఒక్క పలుకైనా పలికించు" అని చెప్పి వెళ్తూంటే ధర్మయ్య "అలాగేనమ్మా అలాగే కానియ్యండి" అన్నాడు.

రాజరత్నమ్మ శాస్త్రీయ నాట్యం, గానం, వీణావాదనం, ఫిడేలు వాయిద్యం నాల్గింటిలో మంచి విద్వాంసురాలు. తగిన ఔత్సాహిక సమాజాల్లో చంద్రమతి, దమయంతి పాత్రలు వేసి మెప్పించిన ఒకనాటి రంగస్థల కళాకారిణి. ధనకాంక్ష, కీర్తికంక్ష లేకుండా విద్యకే అంకితమైపోయింది.

ధర్మయ్య బొమ్మలాట బృందంతో ఊళ్ళు తిరుగుతుంటాడు. బొమ్మలాడిస్తూ మాటలు పద్యాలు చదువుతాడు. మద్దెల వాయిస్తాడు. వాళ్ళు వీధి నాటకాలు, పగటి వేషాలు కూడా కడ్తుంటారు. 'నవాబు గులాము' నాటకం కడితే జనం తిరగబడేవారు.

ఒక నవాబుకి గులామాలీ అనే విధూషక సేవకుడు నీలమ్ అనే నాట్యకత్తెను కుదురుస్తాడు. నవాబును పొగుడుతూ హుక్కా అందిస్తుండడమే వాడి పని. నాట్య నాట్యానికి నవాబు హారాలు తీసి నీలమ్ కి యిచ్చేస్తూ అంగరఖా కూడా ఇచ్చి చిరుగుల జుబ్బాతో చిప్పపట్టుకుని జనంలోకి వెళ్ళి అడుక్కుంటుంటే గులామాలీ నవాబు అంగరఖా హారాలు వేసుకుని నీలమ్ తో ఖుషీగా గెంతుతుంటాడు. గులామాలీ వేషం చూస్తేనే నవ్వు పుడుతుంది. ముఖం నిండా మసి పూసుకుని, గోనెపీచు చింపిరిజుట్టు తగిలించుకుని నవాబుకీ, తనకీ సంచీల్లాంటి పక్క జేబుల్లో 'బుడ్లు' కుక్కుకుని, మువ్వలు కుట్టిన లాగుతో కడుపులు చెక్కలయ్యేలాగ నవ్విస్తుంటాడు. హడావుడి అంతా వాడిదే. గులామాలీ వేషానికి ధర్మయ్యకు మంచిపేరు.

బాల వెళ్తూ వెళ్తూ అత్తయ్య దగ్గర చాలా నేర్చుకుంది. నృత్యం మీద ఆసక్తి పెరగడానికి, స్వంత రీతి సంతరించుకోడానికి బొమ్మ మంచి ప్రేరణ అయ్యింది.

కాంచనకోట గైరమ్మ సంబరానికి బొమ్మలాట కట్టించారు. సుందరకాండ ఆడుతున్నారు. జనంలో ఆడాళ్ళ గోల ఎక్కువ కావడంతో బంగారక్క, గంధోళి బొమ్మలు తెరకెక్కించడంతో చూడ్డం చాలించి తాతయ్యతో ఇంటికొస్తున్న దారిలో బాలకు బొమ్మ గుర్తొచ్చింది. అది తన పెట్టె అడుగున భద్రంగా ఉంది.

"బాలా, నీ నాట్యంకూడా పాదాలు నేల తాకనట్లు ఆ బొమ్మ ఛెంగుల్లాగె కనిపిస్తుంటుంది సుమీ. ఆ పద్యాలు చదివాడులే" అంటున్నాడు తాతయ్య. తనకేమో తెరవెనక సీతకి మాటలు చెప్పి, పాడిన తియ్యటి గొంతు ఎంతో బాగుంది. ఎప్పుడో విన్నట్టే అనిపించింది బాలకి.

మర్నాటి ఉదయం బాల పరికిణీ వోణీ వేసుకుని తెల్ల చామంతులు కనకాంబరాలు పెట్టుకుని వాకిలి గోడనానుకుని వీధిలో గోడమీది 'మాలపిల్ల'ను చూస్తున్నది. అల్లంత దూరమ్నుంచే బాలను చూసి ఘల్లుఘల్లు గజ్జెల మోతతో వచ్చిన ఆడవేషం ఇంటిముందాగింది.

"అమ్మాయి లలితా త్రిపురసుందరీదేవి" అంటూ తాతయ్య అప్పుడే ఇంట్లోంచి వచ్చాడు. బాల చిత్రంగా చూస్తోంది. "అలాగే పిలుస్తా మరి యిప్పుడు నువ్వు లలితవు. నాలుగు రోజులుపోతే పెళ్ళి పీఠాన్ని అధిష్ఠించి రాజరాజేశ్వరి అవుతావు" అంటూ సోదె వల్లిస్తున్న తాతయ్య మాటల్ని ఆడవేషం బాగా విన్నది.

మద్దెల పెద్దవాడు మిగతా హంగుదార్లూ చేరుకున్నారు, రాత్రి బొమ్మలాట వేసి తెల్లారగనే ఊరు తిరిగి కట్నకానుకలు దండుకోవడం వాళ్ళ మామూలు.

"నల్లవాడే.. గొల్లపిల్లవాడే" మాలపిల్ల లోని పాట పాడుతూ ఆడుతూన్న వేషం కళ్ళు మాటిమాటికి చూస్తూ 'నువ్వు నాకు తెలుసు' అంటున్నాయిగాని బాలకు వినిపించలేదు. సిగ్గనిపించింది. అంతే. తాతయ్య ఇచ్చే రూపాయి, జరీఖండువా యిచ్చాడు. మద్దెల పెద్ద జయవాక్యాలు చదివి దారి తీశాడు. రాత్రి సీతకు తెరవెనక గొంతు యీ ఆడవేషానిదే.

"లలితమ్మా ఆ పాట బసవరాజు అప్పారావు గీతం. ఉగ్రూతలూగిస్తున్నదనుకో. ఇదే మొదటి తెలుగు సినీమా పాట అనొచ్చు" అంటూ తాతయ్య చెబుతున్నాడు. వయసుకి పెద్ద అయినా కళాభిరుచిలో కుర్రాడికంటే కుర్రాడు తాతయ్య. ఇప్పటికీ హార్మోనియం వాయిస్తూనే ఉంటాడు.

పక్కనున్న వేణుగోపాలస్వామి గుడికి దండం పై బొమ్మలాట జట్టువెళ్తున్నారు. అందరి వెనకా నడుస్తూ 'ఆడపిల్ల' వేషం వెనక్కు చూస్తూనే నడిచింది.

ఆ చుట్టుపక్కల బొమ్మలాటలు కడుతూ కాంచనకోటలో పగటి వేషాలు వేస్తూ వాళ్ళు చాలా రోజులున్నారు. ఆ రోజుల్లోనే బాలామణి వేణుగోపాలస్వామి ఆలయ ప్రాంగణంలో నృత్యం ప్రదర్శించింది. రాజరత్నమ్మ వచ్చి వీణ వాయించింది. నృత్యాంతంలో బాల అత్తయ్య పాదాలమీద ప్రణమిల్లింది. మర్నాడే రాజారత్నం వెళ్ళిపోయింది.

బాల నృత్యం బొమ్మలాటవాళ్ళూ చూశారు. పగటి వేషాల చివర వచ్చిన అర్ధనారీశ్వర వేషం 'నీ నృత్యం చూశాను" అన్నట్లుగా మెచ్చుకోలుగా బాలను చూస్తూ ముసుగు మారుస్తూ చాలాసేపు ఆడింది. బాలకు ఆ అర్ధనారీశ్వర వేషం బాగా హత్తుకుపోయింది.

తర్వాత నవాబు వేషం కూడా ఊరు సంత బయల్లో కట్టారు. కొంచెం పిన్న వయస్సనిపించినా నీలమ్ వేషాన్ని, నృత్యాన్ని ఊళ్ళో జనం తెగ మెచ్చుకున్నారు. ఊళ్ళో అంత గొప్పగా చెప్పుకుంటున్న ఆ నాట్యంలో ఏముందోగాని, బాల చూడలేదు. తన నృత్యాన్ని కొందరే అభినందించారు గాని ఊరంతా చెప్పుకున్నట్టులేదు. గులామాలీ కొత్తవాడట, అంత చెప్పుకోలేదు.

అవి రెండో ప్రపంచ యుద్ధం రోజులు. రేషనింగు కర్కోటకంగా అమలు జరుగుతున్నది.

ధర్మయ్య కాలం చేసి పదోరోజు. శివా అమ్మమ్మ పండు ముసలిది తెస్తున్న చిన్న మూట ధాన్యాన్ని 'కింకరుడు' కలబడి గుంజుకున్నాడు. ముసలిది తూలిపడి సొమ్మసిల్లిపోయింది. శివా ఆ కింకరుణ్ణి చావబాదాడు. శివాను పోలీసులు లాక్కెళ్ళారు.

శివాకి అదొక పెద్ద మలుపు. దొరతనం మీద కసి. ఉడుకుతూన్న యువక రక్తం, ఎదురు తిరగాలన్న మొండి ఉత్సాహం.

అజ్ఞాతవాసంగా పాతాళచరులైన అతివాదులకు విధ్వంసక చర్యలకు సాయపడుతున్నాడని మళ్ళా జైల్లో తోశారు. దెబ్బలు తిన్నాడు, బాధలు పడ్డాడుగాని గుట్టు రట్టు చెయ్యలేదు. ఆ రోజుల్లోనే విశ్వంతో మంచి స్నేహం ఏర్పడింది.

శివా జైళ్ళు చూశాడు. తప్పించుకు పారిపోయాడు. చాలా ప్రాంతాలు, జిల్లాలు తిరిగాడు. దొరతనం వ్యతిరేకంగా ప్రదర్శనల్లో, బుర్రకథ దళాల్లో తిరిగాడు. విప్లవకారుల మూతావాడనిపించుకున్నాడు.

పీడకల అంతరించింది. బంగారు కలలు పండించుకునే స్వంతరోజులు వచ్చాయి ప్రజలకు. మంత్రులు వస్తున్నారు, వెళ్తున్నారు.

ఔనో కాదోగాని శివాను 'నక్సలైటు' అని తోలుకెళ్ళారు. తర్వాత శివా సంగతి తెలిసిరాలేదు.

విశ్వం ప్రజల్ని చైతన్యవంతుల్ని చేయాలన్న ఆశయంతో రాజకీయ రంగం నుంచి చిత్రరంగానికి మారాడు.

శివా రకరకాల బాధల్నీ, కారాగారాల్నీ, ఆకలిని జీర్ణించుకున్నాడు. ఆరోగ్యం బాగా పాడైంది. కూటికోసం కోటి విద్యల్లో మరేది తెలియదు గాని, చిన్నతనంలో తండ్రి దగ్గిర నేర్చుకున్న బొమ్మలు చెయ్యడం తప్ప.

జగన్నాధ రధచక్రాలు తిరుగుతూనే ఉన్నాయి. పెద్ద రధాలు శిధిలమైపోయి దూరమయ్యాయి. చిట్టిరథాలు, త్రోపుడు రథాలు వచ్చాయి. యాత్తర్లు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. చిరుచక్రాలు తిరుగుతూనే ఉన్నాయి.

త్రికళ... త్రికళాదేవి. అమ్మవారి దర్శనార్ధం వస్తున్నదట. కాంచెనకోటలాంటి చిన్న ఊరూపేరూలేని ఊరికి వస్తున్నదట. ఎప్పుడో మొక్కుకుందట. అదీ వార్త.

అది కాంచెనకోట మధ్య నుంచి పోతూన్న గ్రాండ్ ట్రంకు రోడ్డు, నల్లని తారు రోడ్డు. రోడ్డుకి ఇటు అమ్మవారి గుడి. అటు సినిమాహాలు. ఆ రోజు అమ్మవారి ఉగాది జాతర. సినీమా హాల్లో 'అల్లరి చిల్లరి చలాకి బుల్లోడు'కి తొలిరోజు, బుల్లోడి వయస్సు రెండేళ్ళు పాతబడినా.

గుడి దగ్గిర జనం కిటకిట, హాలు దగ్గిర జనం కిరకిర కరకరా.

శివ బొమ్మలు పట్టుకుని రోడ్డుమీద తిరుగుతున్నాడు. కాంచనకోటకు వెళ్ళాలనిపించింది. వచ్చాడు. వేణుగోపాలస్వామి గుడిపక్క ఇంటినేనాడో అమ్మేసి వాళ్ళు మహాపట్నం వెళ్ళిపోయారట. కొత్త మేడేదో ఉంది. శివా శూన్యంగా చూస్తూండగా ఒక పల్లెకారు పిల్లవాడు చేతులు వెనక్కు కట్టుకుని బొమ్మలు చూస్తున్నాడు. శివాకేదో గుర్తొచ్చి వాడికో బొమ్మ ఇచ్చాడు.

దాన్ని వాడు ఆడిస్తూంటే ఇంకో కుర్రాడు "ఎందుకురా అది? ఆ డబ్బుల్తో సిన్మాకెళ్ళొచ్చుగదా" అన్నాడు. అంతలోనే వాడి తల్లి వచ్చి "అదెలాగొచ్చిందిరా" అని గద్దిస్తుంటే "డబ్బులడగనేదు. ఊరికే యిచ్చిండు" అన్నాడు కొడుకు. తల్లి బొమ్మలు ఎగరేస్తూ "ఓ పని సేద్దాం పద. నువ్వూ నేనూ సినీమా సూడొచ్చు" అంటూ వాణ్ణి లాక్కెళుతూంటే "డిసుకోలూ, పైటింగులూ ఉంటాయి గదే" అంటున్నాడు కొడుకు.

త్రికళ.. త్రికళ వస్తున్నాది. కలకలంతో జనం రోడ్డువార్లకి తప్పుకుని బార్లు నిలబడుతున్నారు.

ఎవరీ త్రికళ. మహామాయ త్రికళ ఆ అమ్మవారి పేర్లేనట. బాల, లలిత, రాజరాజేశ్వరి ఆ ప్రకృతిమాత రూపాలేనట. తన చిన్నతనంలో ధర్మయ్య నలుగుర్నీ కూకోబెట్టుకుని గంజాయి పీలుస్తూ చెబుతుంటే అర్ధంకాక పోయినా

తను వింటుండేవాడు త్రికళ. పేరు బాగుంది. బాలను తాతయ్య లలితా – రాజరాజేశ్వరి అంటూండగా చెవినై పడ్డం గుర్తొచ్చింది. నెమరు వేసుకుంటూ తిరుగుతున్నాడు శివా.

త్రికళ ఉత్తమ తరగతి నాట్యతార. ఉజ్వలంగా ప్రకాశిస్తూ కోరి తగ్గించుకుంటూంది యిపుడిపుడే. నృత్య ప్రధానమైన నాయికా పాత్రల్లో రాణించి ఉర్రూతలూగించింది.

స్వంతంగా రూపొందించిన ప్రక్రియ 'రాధాకృష్ణ' విచిత్ర నృత్యాన్ని రంగస్థలం మీద ప్రదర్శిస్తూ విఖ్యాతినందుకున్నది. దానికి ఆధారం పగటి వేషాల్లోని అర్ధనారీశ్వరీ వేషం.

రంగం మీద నేర్పుగా పెద్ద దర్పణం అమర్చి ఉంటుంది. ముందు వెనుకగా రాధాకృష్ణులు పక్కవాటుగా కనిపిస్తుంటారు. అద్దం ముందు రాధ ఉంటే అద్దంలో కృష్ణుడు, కృష్ణుడు ముందుంటే రాధ రెప్పపాటున మారుతుంటారు. అలా త్రికళ గిర్రున తిరుగుతుంది. రాధాకృష్ణుల పరిష్వంగాలూ కనిపిస్తాయి. అంటే త్రికళ తన్ను తానే అలా పట్టుకుని ఇద్దరు అనే భ్రమ కలిగిస్తుంది. అద్దం తెలియకుండా చుట్టూరా లతలు పువ్వులు కప్పి ఉంటాయి.

పెళ్ళి చేసి చూడు చిత్రంలోని 'రాధనురా – నీ రాధనురా ఎంతో తెలిసిన వేదాంతులకే అంతులు తెలియని గాధను రా!' అనే పాటనే పద్యంలో వినిపిస్తూంటుంది. ఆ పాట త్రికళకి అభిమానమట.

త్రికళ నాట్యం చేస్తూంటే గాలిలో తేలుతూన్నట్లు తోలుబొమ్మలాట చెంగు చెంగులు స్ఫురణకొస్తుంటాయని పెద్దవాళ్ళు అంటుంటారు. ఆమె భర్త పేరూ డబ్బూ వస్తూన్న చిత్రాలతోబాటు ప్రయోజనాత్మక విప్లవధోరణి చిత్రాలూ తీస్తున్నాడు.

హంసలాంటి తెల్లటి కారు నిశ్శబ్దంగా గుడికెదురు రోడ్డువార ఆగింది. ఉత్తపాదాలతో త్రికళ ఒక్కతే దిగింది. జనం ఆమె త్రికళ అని నమ్మలేదు. ఎర్రటి సాదాచీర రవికెతో నిరాభరణంగా అతి నిరాడంబరంగా ఉంది. జుట్టు గాలిలో ఎగురుతున్నది. రోడ్డు దిగి నాలుగడుగులు వేసి ఆగిపోయింది.

కుర్రాడు బొమ్మ పట్టుకుని నిలడ్డాడు. మెరుపులాగ ఆ బొమ్మ ఆమె కళ్ళకు గుచ్చుకున్నది.

"బొమ్మ కావాలంటే మీరు తీస్కోవచ్చునమ్మగోరూ రూపాయి పెట్టి కొన్నాం" అంది పక్కనే వున్న తల్లి.

త్రికళ తలలో చక్రాలు తిరుగుతున్నాయి. వెనక్కు. ఇలాగే ఇలాంటి కుర్రాడే గోడవార బొమ్మపట్టుకుని నిలబడ్డాడు, అప్పుడది ఆడబొమ్మ. ఇప్పుడది మగబొమ్మ. పనితనం ఒక్కలాగే ఉంది.

త్రికళ ఆ మగబొమ్మను తీసుకుని ఎంత నోటో? కుర్రాడికిచ్చింది.

త్రికళను పిచ్చిదాన్ని చూసినట్లు చూసి నోటు లాక్కుని కుర్రాడితల్లి గబగబా కొడుకుని ఈడ్చుకుంటూ పలాయనం చిత్తగించింది.

జనం రోడ్డుమీదకు పరుగెడుతున్నారు. అది ఏక్సిడెంట్లకి గొప్ప పేరు ప్రఖ్యాతులు పొందిన రోడ్డు మలుపు. ఏదో జరిగింది. త్రికళకి అదేమీ తెలీదు. బొమ్మపట్టుకుని దాన్ని చూస్తూ అలాగే నిలబడిపోయింది.

"రాజేశ్వరీ ఏమైంది?" అని కేకేస్తూ విశ్వం కారు దిగాడు.

పెళ్ళికి పేరు బలాలు సరిపోతాయని 'రాజరాజేశ్వరి' అని మార్చారు. పెళ్ళైన కొత్తలో రాజరాజేశ్వరి 'బంగారుపాప' సినిమాని ఎన్నోసార్లు చూసింది. 'తాథిమి తకథిమి తోల్‌బొమ్మా దీని తమాస చూడర..' అంటూ రంగారావు ఆడించే బొమ్మ ఆటకోసం. 'త్రికళాదేవి' ఆమె వెండితెర పేరు. విశ్వం భార్యని రాజేశ్వరి అని పిలుస్తాడు.

విశ్వంకి రోడ్డుమీద మూగిన గుంపు మధ్య ఏం కనిపించిందో, పరుగున వెళ్ళి "శివా" అంటూ గావుకేక పెట్టాడు. నల్లని తారురోడ్డుమీద బొమ్మలు చెల్లాచెదురుగా ఉన్నాయి.

ఎలా జరిగిందోగాని శివాను గుద్దేసి లారీ యమవేగంతో పారిపోయిందట. శివా రోడ్డు అంచున పడ్డాడు. స్పృహలేదు. విశ్వం శివా తల తొడమీద పెట్టుకుని సోడానీరు ముఖం మీద చల్లి రుమాలుతో విసురుతున్నాడు. "అతను మీకు తెలుసా?" అన్న ప్రశ్నతో అక్కడకు చేరిన త్రికళ బక్కచిక్కి గడ్డం పెరిగిన శివాను చూస్తున్నది. శివా జేబులోంచి చిల్లరతోబాటు జారిపడి ఏదో దొర్లుకుంటూ ఆమె పాదం ముందాగింది.?

"మా శివా. నీ గురించి శివా చెపితేనేగదా ఆనాడు యీ వూరు నీకోసం వెతుక్కుంటూ వచ్చింది" అన్నాడు విశ్వం.

త్రికళ పాదం ముందున్నదేమిటో చూసింది. ఏనాటిదో, మెరుపుపోయిన తెల్లటి గాజుపొడితో చిన్న సెలూలాయిడ్ రబ్బరుది ... ఎర్రటి ఉంగరం.

త్రికళ మెదడులో రథచక్రాలు తిరుగుతున్నాయి. ఎంత భద్రంగా దాచుకున్నాడో. ఎందుకు దాచుకున్నాడో? చక్రాలు ముందుకూ వెనక్కూ జోరు జోరుగా తిరుగుతున్నాయి.

శివా కళ్ళు తెరిచాడు. త్రికళను విశ్వాన్ని చూశాడు. త్రికళాదేవి అంటూన్న జనం కలకలం చెవుల్లో పడుతూంది. శివా కళ్ళలో వెయ్యి జ్యోతులు వెలిగాయి. త్రికళ చేతిలో మగబొమ్మ అల్లాడుతోంది.

త్రికళ ఎవరో తెలిసింది "అమ్మా! త్రికళాదేవీ నువ్వేనా?" అనాలనుకుంటున్నాడు. నోరుకదుపుతున్నాడు కానీ మాట పెగలడంలేదు. ఆనందంతో గుండె వ్యాపిస్తున్నట్లుంది. కళ్ళు మూతలు పడుతున్నాయి. మూసుకున్న రెప్పల్లోనే బాల, లలిత, రాజరాజేశ్వరి రూపాలతో త్రికళ కనిపిస్తూనే ఉండిపోయింది.

వన్నె తగ్గుతున్న ఎర్రటి సంధ్యలో పాడ్యమి నెలరేఖ లీలగా కనిపిస్తున్నది. శుక్రతార పొడిచింది. గుడిలో జేగంట మ్రోగుతూన్నది.

ఎక్కడో "కల యిదనీ నిజమిదనీ తెలియలేదులే..." అంటూ ఘంటసాల అమర కంఠాన్ని టేపు రికార్డరు వినిపిస్తోంది.

పాదం ముందున్న ఎర్రటి ఉంగరాన్ని దివ్యలోకమునుండి జారిపడిన సురమందారాన్ని తీసినట్లు తీసి కళ్ళకద్దుకుని దాన్ని అలాగే చూస్తున్నది. చక్రాలు తిరగడంలేదు. జగన్నాథ రథం నిలిచిపోయింది. ఆ చిన్న ఎర్రటి ఉంగరాన్ని కన్నార్పకుండా చూస్తున్నది త్రికళ. ఆ నాటి బాల.

COMMENTS